

## **1-бөлүм. Жалпы жоболор**

### **1. Негизги кесиптик билим берүү программасынын максаты**

Орто кесиптик билим берүү үчүн негизги кесиптик билим берүү программасы 230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча билим берүүнүн негизги мүнөздөмөлөрүнүн (көлөмү, мазмуну жана күтүлүүчү натыйжалары), уюштуруучулук жана педагогикалык шарттары, баалоо формалары жана башка компоненттердин жыйнагы болуп саналат.

Негизги кесиптик билим берүү программасы билим берүү процессин ишке ашыруунун максаттарын, күтүлүүчү натыйжаларын, мазмунун, шарттарын жана технологияларын, ошондой эле бул тармактагы адистерди даярдоонун сапатын баалоону жөнгө салат. Негизги кесиптик билим берүү программасы орто кесиптик билим берүүнүн тиешелүү адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде, заманбап эмгек рыногунун талаптарын эске алуу менен иштелип чыгып, бекитилген.

230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгуу боюнча жөнгө салуучу документтер:

- Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» Мыйзамы (2023-жылдын 11-августундагы № 179);
- Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүү уюмдары жөнүндө жобо (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 10-июнундагы № 329 токтому менен бекитилген);
- Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүү мекемелеринде студенттерди учурдагы жана аралык баалоо жүргүзүү жана академиялык кредиттерди колдонуу менен окуу процессин уюштуруу боюнча үлгү эрежелер (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 10-июнундагы № 329 токтому менен бекитилген);
- Кыргыз Республикасынын кесиптик билим берүү мекемелериндеги жумуш ордунда окутуу боюнча эрежелер (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 12-июлундагы № 383 токтому менен бекитилген);
- И. Раззаков атындагы Кыргыз техникалык университетинин Бишкек техникалык колледжи жөнүндө жобо (И. Раззаков атындагы Кыргыз техникалык университетинин ректорунун 2023-жылдын 1-мартындагы № 1/47 буйругу менен бекитилген).

### **2-бөлүм.**

230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» окуу багыты боюнча негизги кесиптик билим берүү программасынын жалпы сүрөттөлүшү.

3. 230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасынын максаты — бул адистик боюнча Орто кесиптик билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына ылайык жалпы жана кесиптик компетенцияларды өнүктүрүү.

4. Негизги кесиптик билим берүү программасын бүтүргөндөргө техник квалификациясы ыйгарылат.

5. Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасынын узактыгы. Негизги кесиптик билим берүү программасынын стандарттык узактыгы орто жалпы билим берүү негизинде күнүзгү окуу формасында кеминде 1 жыл 10 айды түзөт; негизги жалпы билим берүү негизинде – 2 жыл 10 ай.

6. Негизги кесиптик билим берүү программасынын жүктөмү күндүзгү окуу формасында кеминде 120 кредит (кредит бирдиктери). Бир академиялык семестрдин жүктөмү кеминде 30 кредит (кредитдик бирдик) түзөт (эки семестрлик окуу жылы үчүн). Бир кредит (кредитдик бирдик) студенттин 30 сааттык академиялык ишине барабар (анын ичинде аудиториялык иш, өз алдынча иш жана бардык түрдөгү баалоолор).

7. Өтүмө берүүчүлөргө коюлган талаптар

Өтүнмө берүүчүлөр төмөнкү мамлекеттик берилген документтердин бирине ээ болушу керек:

- орто (толук) жалпы билим берүү тууралуу күбөлүк;
- орто билимдин толук эмес программасын бүтүргөнү тууралуу күбөлүк;
- жалпы билим берүү мекемелеринин негизги окуу программасынын предметтери боюнча алган бааларын жана жалпы билим деңгээлин көрсөтүүчү баштапкы кесиптик билим берүү диплому;

- жогорку деңгээлдеги билимди тастыктаган документ.

8. Негизги кесиптик билим берүү программасынын негизги колдонуучулары:

- бул адистик боюнча окутуу процессине катышкан окутуучулар жана түзүмдүк бөлүмдөрдүн кызматкерлери;

- 230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча окуп жаткан студенттер;

- студенттердин ата-энелери же мыйзамдуу өкүлдөрү;

- жумуш берүүчүлөр жана башка кызыкдар социалдык өнөктөштөр.

9. 230110 «Компьютердик жабдууларды тейлөө жана компьютердик тармактар» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоого арналган негизги кесиптик билим берүү программасы негизги жана тандалма предметтерден турат жана төмөнкү предметтик циклдерди изилдөөнү жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестацияны камсыз кылат:

1-блок.

1) гуманитардык илимдердин жалпы цикли:

- негизги бөлүк - 15 кредит;

- тандалма предметтер - 3 кредит.

2) математика жана табигый илимдер цикли:

- негизги бөлүк - 4 кредит;

- тандалма предметтер - 2 кредит.

### **3-бөлүм.**

**230110 «Эсептөө техникасы жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик ишмердүүлүктүн өзгөчөлүктөрү.**

11. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк чөйрөсү – компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды эксплуатациялоо, оңдоо жана тейлөө иштерин уюштуруу жана аткаруу.

12. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объектилери:

- эсептөө техникасы жана компьютердик тармактарды эксплуатациялоо, сактоо, кубаттоо, тейлөө жана оңдоо менен алектенген ишканалардын жана уюмдардын оңдоо цехтери;

- бардык менчик формасындагы иштеп жаткан ишканаларга жана үй чарбасындагы техниканын ээлерине материалдык-техникалык колдоо;

- техникалык документация;

- баштапкы эмгек коллективдери.

13. 230110 «Эсептөө техникасы жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү:

- өндүрүштүк жана технологиялык;

- уюштуруучулук жана башкаруу;

- орнотуу жана ишке киргизүү;

- тейлөө жана эксплуатация;

- бир же бир нече жумушчу кесиптерде, кызматтык орундарда иш аткаруу.

14. 230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөр кесиптик ишмердүүлүктүн түрлөрүнө ылайык төмөнкү кесиптик тапшырмаларды чечиши керек:

- Өндүрүштүк жана технологиялык ишмердүүлүк:

- компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын техникалык тейлөөсүнө катышуу;

- компьютердик жабдуулардын аппараттык камсыздоосун жана программалык камсыздоосун тейлөөгө катышуу; компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын техникалык абалын көзөмөлдөө жана көйгөйлөрдү аныктоо;

- тармактарды колдоого жана башкарууга, компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды сатып алууга, конфигурациялоого жана орнотууга катышуу;

- стандарттык программалык камсыздоону орнотууга, ылайыкташтырууга жана колдоого катышуу;

- уюштуруучулук жана башкаруучулук иш-аракеттер:

- аткаруучулар тобунун ишин уюштурууга катышуу;

- компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын техникалык иштешин жана тейлөөнү пландаштырууга жана уюштурууга катышуу;

- стандарттык эмес кырдаалдарда жумушту пландаштырууда оптималдуу чечимдерди тандоого катышуу;

- өндүрүштүк иш-чаралардын экономикалык натыйжалуулугун баалоого катышуу;

- компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын пландаштырылган алдын алуу тейлөөсүн пландаштырууга жана уюштурууга катышуу;

- компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды техникалык эксплуатациялоо жана тейлөө учурунда коопсуздук эрежелерин сактоону камсыздоого катышуу;

- орнотуу жана ишке киргизүү иш-чаралары:

- компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды тейлөө жана оңдоо үчүн жабдууларды орнотууга жана ишке киргизүүгө катышуу;

- технологиялык жабдууларды, түзүлүштөрдү, агрегаттарды жана системаларды орнотуу, ишке киргизүү, сыноо жана эксплуатацияга берүү иштерине катышуу;

- тейлөө жана эксплуатациялык иштер:

- экономикалык секторлордо колдонулган компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын иштешин жөнгө салуучу жана техникалык документтердин талаптарына ылайык камсыздоого катышуу;

- орнотулган, иштеп жаткан жана оңдолгон SVТтин иштешин аныктоо үчүн аткаруучулардын командасынын курамында тесктрлөөгө катышуу;

- SVТ жана KСтт тейлөө жана оңдоо иштерине катышуу;

- жабдууларды коопсуз орнотуу жана ишке киргизүү уюштурууга катышуу

- бир же бир нече жумушчу кесиптерде же офистик кызматтык орундарда иш жүргүзүү.

**15. 230110 «Компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын толук бүтүргөн бүтүрүүчүлөр төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:**

а) Жалпы :

1. Айлана-чөйрөнү коргоо боюнча негизги билимдердин кеңири системасын колдонууга, жашоо жана маданият баалуулуктарын багыттоого, адамдарга урмат-сый көрсөтүүгө жана башка маданияттарга толеранттуулук көрсөтүүгө жөндөмдүү.

2. Улуттук тилде (В1 деңгээлинде), расмий тилде жана бир чет тилде кесиптик коммуникация деңгээлинде логикалык оозеки жана жазма сүйлөмдөрдү кура алат.

3. Кесиптик ишмердүүлүктө маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдоно алат.

4. Кесиптик ишмердүүлүктө чакан топтун ичинде коммуникациялык тапшырмаларды коюп, чечүүгө жөндөмдүү.

5. Өз ишмердүүлүгүн жана чакан топтун ишмердүүлүгүн пландап, уюштурууга жөндөмдүү.

6. Кесиптик ишмердүүлүктө ишкердик билимдерди жана көндүмдөрдү колдонууга жөндөмдүү.

7. Кесиптик ишмердүүлүктө жумуш шарттарынын, ыкмалардын жана технологиялардын өзгөрүүлөрүнө ылайыкташа алуу;

б) негизги кесиптик ишмердүүлүк түрлөрүнө ылайык кесиптик:

- өндүрүштүк жана технологиялык ишмердүүлүк:

1. Компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды техникалык тейлөөнү аткара алуу;

2. Компьютердик жабдууларды жана программалык камсыздоону тейлөө; бузулууларды аныктоо жана компьютердик жабдуулар менен компьютердик тармактардын техникалык абалын көзөмөлдөө;

3. Тармакты колдоого жана башкарууга, компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды чогултууга, конфигурациялоого жана орнотууга жөндөмдүү;

4. Стандарттык программалык камсыздоону орнотууга, ылайыкташтырууга жана колдоого жөндөмдүү;

- уюштуруу жана башкаруу иш-аракеттери:

5. Аткаруучулар тобунун ишин уюштура алат;

6. Эсептөө жабдуулары жана компьютердик тармактарды техникалык эксплуатациялоо жана тейлөө боюнча иштерди пландаштырууга жана уюштурууга катыша алат;

7. Стандарттык эмес кырдаалдарда иштерди пландаштырганда оптималдуу чечимдерди тандай алат;

8. Өндүрүш ишмердүүлүктүн экономикалык натыйжалуулугун баалоого катышууга жөндөмдүү;

9. Компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын пландаштырылган алдын алуу тейлөөсүн пландап, уюштурууга жөндөмдүү;

10. Компьютердик жабдуулардын жана компьютердик тармактардын техникалык эксплуатациясы жана тейлөөсү учурунда коопсуздук эрежелерин сактоону камсыздоого жөндөмдүү;

- Орнотуу жана ишке киргизүү иш-чаралары:

11. Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө жана оңдоо жабдууларын орнотуп, ишке киргизе алат;

12. Технологиялык жабдууларды, түзүлүштөрдү, агрегаттарды жана системаларды орнотуп, ишке киргизип, сыноодон өткөрө алат;

• Тейлөө жана эксплуатациялык иш-чаралар:

13. Экономикалык секторлордо колдонулган SVT жана KСтин иштешин жөнгө салуучу жана техникалык документтердин талаптарына ылайык камсыз кыла алат;

14. Аткаруучулардын командасынын курамында тесттерди өткөрө алат жана орнотулган, иштеп жаткан жана оңдолгон SVТтин иштешин аныктай алат;

15. SVT жана KStе техникалык тейлөө жана оңдоо иштерин жүргүзө алат;

16. Жабдууларды орнотуу жана ишке киргизүү иштерин коопсуз жүргүзүүнү уюштура алат;

- бир же бир нече жумушчу кесиптерде, кызматтык орундарда жумуш аткаруу.

#### **4-Бөлүм.**

#### **230110 “Компьютердик техника жана компьютердик тармактардын техникалык тейлөөсү” адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн даярдыгынын деңгээлине коюлган талаптар.**

Блок 1.

16. Жалпы гуманитардык цикл:

Кыргыз тили жана адабияты боюнча:

билүү:

- кесиптик багыттагы тексттерди сөздүк менен окуп, жазып жана которууга керектүү кыргыз тилинин лексикалык (1000-1200 лексикалык бирдик) жана грамматикалык минимумы;
- расмий-иш кагаздарынын жазуу эрежелери; тексттик маалыматты иштеп чыгуу негизги ыкмалары;
- иш кагаздарын туура түзүүнүн негизги эрежелери;

- улуу кыргыз жазуучуларынын жана акындарынын чыгармалары жана биографиясы.

**мейкиндик кыла билүү:**

- кыргыз тилинде кесиптик жана күнүмдүк темаларда (оюн сүйлөшүүдө жана жазуу менен) баарлашуу;
- оозеки жана жазуу тилин өз алдынча өркүндөтүү, лексиканы толуктоо;
- сүйлөмдөрдү тилдик, коммуникациялык жана этикалык нормаларга ылайык куруу;
- кыргыз тилинде диалог жана монолог жүргүзүү;
- чыгармалардын негизги идеясын аныктоо, жазуучулардын чыгармалары боюнча тезистик план түзүү, башкы каармандарды мүнөздөөнү билүү.

**маалыматтарды колдонуу:**

- кыргыз тилинде туура жазуу жана оозеки сүйлөө көндүмдөрү;
- баарлашуу маданиятынын (сүйлөө этикети) көндүмдөрү;
- эффективдүү коммуникация ыкмалары;
- ар кандай тексттерди лингвистикалык анализдөө көндүмдөрү;
- өз сүйлөмүн нормативдүүлүк, ылайыктуулук жана максаттуулук боюнча анализдөө көндүмдөрү;
- окулган чыгармаларды анализдөө, тема, идея, композиция, сюжет жана каармандардын аракеттерин талдоо;
- өз алдынча иштөө жана самоорганизация көндүмдөрү;
- алынган билими менен билим берүү жана кесиптик ишмердүүлүктө маселелерди чечүү көндүмдөрү.

**Орус тили боюнча:**

**билүү:**

- кесиптик багыттагы тексттерди окуп, жазып жана которууга керектүү орус тилинин лексикалык (1000-1200 бирдик) жана грамматикалык минимумы;
- расмий-иш кагаздарын жазуунун эрежелери;
- тексттик маалыматты иштеп чыгуу негизги ыкмалары;
- иш кагаздарын туура түзүүнүн негизги эрежелери.

**мейкиндик кыла билүү:**

- орус тилинде кесиптик жана күнүмдүк темаларда баарлашуу;
- оозеки жана жазуу тилин өз алдынча өркүндөтүү, сөздүк байлыгын арттыруу;
- сүйлөмдөрдү тилдик, коммуникациялык жана этикалык нормаларга ылайык куруу;
- орус тилинде диалог жана монолог жүргүзүү.

**маалыматтарды колдонуу:**

- орус тилинде туура жазуу жана оозеки сүйлөө көндүмдөрү;
- баарлашуу маданиятынын көндүмдөрү;
- эффективдүү коммуникация ыкмалары;
- тексттерди лингвистикалык талдоо көндүмдөрү;
- өз сүйлөмүн нормативдүүлүк, ылайыктуулук жана максаттуулук боюнча анализдөө көндүмдөрү.

**Чет тили боюнча:**

**билүү:**

- чет тилинде байланыш негиздери: фонетика, лексика, фразеология, грамматика;
- кесиптик багыттагы деловой тилинин негиздери;
- кесиптик лексика;
- кесиптик тексттерди сөздүк менен которуу техникасы;
- кесиптик баарлашуу.

**мейкиндик кыла билүү:**

- чет тилинде кесиптик жана күнүмдүк темаларда баарлашуу;
- оозеки жана жазуу тилин өз алдынча өркүндөтүү;

- сүйлөмдөрдү тилдик, коммуникациялык жана этикалык нормаларга ылайык куруу;
- чет тилинде диалог жана монолог жүргүзүү.

#### **маалыматтарды колдонуу:**

- чет тилинде туура жазуу жана оозеки сүйлөө көндүмдөрү;
- баарлашуу маданиятынын көндүмдөрү;
- эффективдүү коммуникация ыкмалары;
- тексттерди лингвистикалык талдоо;
- өз сүйлөмүн нормативдүүлүк, ылайыктуулук жана максаттуулук боюнча талдоо;
- окулган чыгармаларды анализдөө, тема, идея, композиция, сюжет жана каармандардын аракеттерин талдоо;
- өз алдынча иштөө жана самоорганизация көндүмдөрү;
- алынган билимди билим берүү жана кесиптик ишмердүүлүктө колдонуу.

#### **Кыргызстандын тарыхы боюнча:**

##### **билүү:**

- Кыргызстандын тарыхый өнүгүүсүнүн мыйзамдуулугу, дүйнөлүк коомчулуктагы орду;
- байыркы кыргыздардын тарыхы, мамлекеттүүлүгү, кыргыз улутунун түзүлүшү;
- кыргыздардын ортосундагы чыр-чатактардын себептери жана натыйжалары;
- кыргыздардын Россияга кошулушунун себептери жана натыйжалары;
- советтик доордогу кыргыздардын өнүгүүсү, негизги окуялар;
- 20-21 кылымдагы негизги тарыхый процесстер;
- Кыргызстандын жана дүйнөнүн заманбап өнүгүүсү;
- жергиликтүү, регионалдык жана эл аралык конфликттер;
- саясий жана экономикалык өнүгүүнүн негизги процесстери;
- илимдин, маданияттын жана диндин улуттук жана мамлекеттик салттарды сактоодогу ролу;
- көз карандысыздык доору;
- дүйнөлүк жана регионалдык маанидеги негизги укуктук жана мыйзам чыгаруу актылары.

##### **мейкиндик кыла билүү:**

- тарыхый процесстин себептүү-натыйжалуу байланыштарын талдоо;
- улуттук, регионалдык жана дүйнөлүк социалдык-экономикалык, саясий жана маданий маселелердин өз ара байланыштарын аныктоо;
- алынган билимди кесиптик ишмердүүлүктө колдонуу.

#### **маалыматтарды колдонуу:**

- тарыхый адабият менен иштөө көндүмдөрү;
- улуттук тарых булактарын изилдөө;
- тарыхый көрүнүштөрдү талдоо методдору;
- тарыхый изилдөө методологиясы;
- тарыхый маалыматтарды чогултуу, иштеп чыгуу жана талдоо;
- өз алдынча иштөө жана самоорганизация;
- алынган билимди билим берүү жана кесиптик ишмердүүлүктө колдонуу.

#### **Кыргызстандын географиясы боюнча:**

##### **билүү:**

- Кыргызстандын географиялык орду, чек аралары, чет мамлекеттер, өлкөнүн эң чет чекиттери;
- административдик-территориялык бөлүнүшү;
- негизги дарыя системалары жана көлдөр, экологиялык абалы;
- табигый-чөйрөлөрдүн өзгөчөлүктөрү;
- калктын жашоо шарты жана чарбалык ишмердүүлүгүнө табигый шарттардын таасири;
- табигый-чөйрө зоналарында рационалдуу табигый ресурстарды колдонуу;

- калктын саны, тыгыздыгы жана тукум куумдуулук;
- калктын табигый кыймылынын өзгөчөлүктөрү;
- негизги миграция багыттары.

**мейкиндик кыла билүү:**

- өлкөнүн жана аймагын географиялык абалын мүнөздөө;
- карталарды, статистикалык таблицаларды, диаграммаларды колдонуп маалымат алуу.

**маалыматтарды колдонуу:**

- заманбап маалымат булактары менен иштөө методдору жана маалыматты туура баалоо.

**Манас таануу боюнча:**

**билүү:**

- «Манас» эпосунун идеясы, мазмуну, каармандары жана коомдогу ролу;
- кыргыздардын тарыхы эпосто: улуттун түзүлүшү, улуттук аң-сезим, эркиндик үчүн күрөш;
- адам жана коом, адам жана табигат өз ара байланышы;
- манасчылар жана манас таануу.

**мейкиндик кыла билүү:**

- «Манас» эпосунун өзгөчө орду жана маанисин түшүндүрүү;
- эпостун идеяларын күнүмдүк жашоодо колдонуу;
- «Манас», «Семетей», «Сейтек» эпосунун үзүндүсүн айтып берүү.

**маалыматтарды колдонуу:**

- эпостун идеясын, мазмунун, башкы каармандардын аракетин талдоо;
- Манас таануу боюнча алынган билимди билим берүү жана кесиптик ишмердүүлүктө колдонуу;
- өз алдынча иштөө жана самоорганизация көндүмдөрү.

**17. Математикалык жана табигый-илимий цикл:**

**Кесиптик математика чөйрөсүндө:**

**Билүү:**

- маалыматтарды математикалык иштетүүнүн негизги ыкмаларын;
- математикалык ой жүгүртүүнүн жана далилдөөлөрдүн принциптерин;
- негизги эсептөө системаларын;
- ыктымалдык теориясынын жана сандык ыкмалардын негиздерин;
- математикалык статистиканын ыкмаларын.

**Ишенимдүү колдонуу:**

- кесиптик тапшырмаларды чечүүдө математикалык ыкмаларды колдонуу;
- жакынча эсептөөлөрдү жүргүзүү;
- маалыматтарды жана изилдөө натыйжаларын элементардык статистикалык иштетүү, алынган маалыматтарды графикалык түрдө көрсөтүү.

**Эгемендүүлүккө ээ болуу:**

- маалыматтарды математикалык иштетүүнүн негизги ыкмаларын;
- математикалык логика ыкмаларын.

**Информатика чөйрөсүндө:**

**Билүү:**

- автоматташтырылган маалымат иштетүү: негизги түшүнүктөр, технология;
- ПКнын жалпы курамы жана түзүлүшү;
- ПКнын программалык камсыздоосу;
- операциялык системалар;
- колдонмо программалык камсыздоо;
- маалыматты жайгаштыруу, сактоо жана берүү уюштуруусу;
- уруксатсыз кирүүдөн маалыматты коргоо;
- антивирус коргоо каражаттары;

- локалдык жана глобалдык компьютердик тармактар;
- колдонмо программалык каражаттар;
- тексттик процессорлор, электрондук таблицалар, графикалык редакторлор, маалымат издөө системалары.

#### **Ишенимдүү колдонуу:**

- кесиптик иште маалыматты чогултуу, иштетүү жана анализдөө үчүн заманбап маалымат-коммуникациялык технологияларды колдонуу (колдонмо программалар пакеттерин, локалдык жана глобалдык тармактарды камтыйт);
- программалык камсыздоону баалоо жана анын колдонуу келечегин кесиптик тапшырмаларга ылайык баалоо;
- ИКТ каражаттарын колдонууда коопсуздук эрежелерин жана гигиеналык сунуштарды сактоо;
- кесиптик иште интернеттеги сервистерди жана маалымат ресурстарын колдонуу.

#### **Эгемендүүлүккө ээ болуу:**

- жалпы жана кесиптик багыттагы программалык каражаттар менен иштөө көндүмдөрү;
- кесиптик иш чөйрөсүндө маалыматтарды чогултуу жана иштетүү көндүмдөрү.

#### **Компьютердик графика жана мультимедиа:**

##### **Билүү:**

- компьютердик графика жана геометриялык моделдөөнүн ыкмалары жана каражаттары;
- вектордук жана растрдык графиканын негиздери;
- фракталдык графика теориялык аспектилер;
- компьютердик геометриянын негизги ыкмалары;
- ПКда чертеждер менен иштөө негизги ыкмалары;
- ПКда үч өлчөмдүү моделдер менен иштөө негизги ыкмалары.

##### **Ишенимдүү колдонуу:**

- растрдык жана вектордук графика негизги алгоритмдерин программалык жүзөгө ашыруу;
- графикалык стандарттарды жана китепканаларды колдонуу;
- компьютердик графика иштеп чыгууда заманбап программалык камсыздоону колдонуу;
- ПКда чертеждерди түзүү, түзөтүү жана даярдоо;
- ПКда үч өлчөмдүү моделдерди түзүү жана түзөтүү.

##### **Эгемендүүлүккө ээ болуу:**

- вектордук редакторлордо сүрөттөрдү түзүү жана түзөтүү көндүмдөрү;
- растрдык редакторлордо фотореалистикалык сүрөттөрдү түзөтүү көндүмдөрү.

#### **18. Кесиптик цикл – Негизги бөлүк:**

##### **Операциялык системаларга киришүү:**

##### **Билүү:**

- операциялык системалардын курамы жана иштөө принциби;
- түшүнүк, негизги функциялар, операциялык системалардын түрлөрү;
- операциялык системалардын аппаратка көз каранды касиеттер: токтотууларды иштетүү, процесстерди пландоо, киргизүү-чыгаруу кызматын башкаруу, виртуалдык эс тутумду башкаруу;
- аппаратка көз каранды эмес касиеттер: файлдар менен иштөө, тапшырмаларды пландоо, ресурстарды бөлүштүрүү;
- операциялык системаларды куруунун принциптери;
- түзүлүштөрдү колдоону уюштуруу ыкмалары, жабдуулардын драйверлери;
- операциялык системанын программалык интерфейсинин түшүнүгү, функциялары жана колдонуу ыкмалары, колдонуучунун интерфейстери.

### **Ишенимдүү колдонуу:**

- эсептөө техникаларынын ишин камсыз кылуу үчүн операциялык системалардын каражаттарын колдонуу;
- белгилүү бир операциялык системада иштөө;
- операциялык системанын стандарттык программалары менен иштөө;
- операциялык системаларды орнотуу жана тейлөө;
- ар кандай операциялык системалардын колдонмолорун колдоо.

### **Эгемендүүлүккө ээ болуу:**

- операциялык системаларды колдонуу көндүмдөрү;
- белгилүү бир операциялык системада иштөө көндүмдөрү.

## **5-бөлүм.**

**230110 «Эсептөө техникасы жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын студенттердин өздөштүрүү сапатын баалоо системасына нормативдик жана методикалык колдоо.**

19. Студенттердин жана бүтүрүүчүлөрдүн окуу сапатынын сапатын баалоо учурдагы, аралык жана акыркы мамлекеттик сертификаттоону камтыйт, ал эки багытта жүргүзүлөт: дисциплиналарды өздөштүрүү деңгээлин баалоо жана студенттердин 230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» негизги кесиптик билим берүү программасынын программасын өздөштүрүүдөгү компетенттүүлүгүн баалоо.

Студенттердин учурдагы, аралык жана акыркы мамлекеттик сертификациясы И. Раззаков атындагы БТК КМТУ Педагогикалык кеңеши тарабынан түзүлгөн жана бекитилген модулдук рейтинг баалоо системасынын негизинде жүргүзүлөт, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2025-жылдын 10-июнундагы №329 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүү мекемелеринде студенттерди учурдагы жана аралык баалоо жүргүзүү жана академиялык кредиттерди колдонуу менен окуу процессин уюштуруу боюнча үлгү эрежелерине ылайык иштелип чыккан.

Бардык түрдөгү баалоолорду жүргүзүү үчүн AVN автоматташтырылган маалыматтык системасы колдонулат. AVN маалымат базасында 230110 «Компьютердик жабдууларды тейлөө жана компьютердик тармактар» адистиги боюнча окуу программасынын предметтери үчүн компьютердик тестирлөө тапшырмалары камтылган. Тест тапшырмаларынын базасы жыл сайын жаңыртылып турат.

Окуу программасынын ар бир дисциплинасы үчүн окуу материалдары модулдук жана жыйынтыктоочу баалоо тапшырмаларынын базасын камтыйт.

20. Жыйынтыктоочу мамлекеттик баалоо жалпы окуу натыйжаларын текшерүүгө жана студенттин алган жалпы жана кесиптик компетенттүүлүктөрүн комплекстүү баалоого мүмкүндүк берет. И. Раззаков атындагы Кыргыз техникалык университетинин бүтүрүүчүлөрүнүн мамлекеттик акыркы сертификациясы 2024-жылдын 22-майындагы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин № 258 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүү мекемелеринин бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик акыркы сертификациялоо жөнүндө жобого» ылайык жүргүзүлөт.

Акыркы мамлекеттик сертификация милдеттүү болуп, төмөнкү мамлекеттик сертификациялоо тесттерин камтыйт: «Кыргызстан тарыхы», «Кыргыз тили жана адабияты», «Кыргызстандын географиясы» предметтери боюнча акыркы экзамендер; акыркы тармак аралык экзамен.

Академиялык карыздары жок жана окуу программасында каралган бардык курстарды толук бүтүргөн бүтүрүүчүлөр акыркы мамлекеттик аттестацияга кабыл алынат.

Акыркы мамлекеттик аттестациянын жыйынтыктарынын негизинде негизги кесиптик билим берүү программасын толук бүтүргөн бүтүрүүчүлөргө мамлекеттик таанымал орто кесиптик билим берүү диплому жана ага тиркеме берилет.

**6-бөлүм. 230110 «Эсептөө техникасын жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттары.**

**21.** Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасы окутулган дисциплинанын профилине шайкеш келген жогорку билимге ээ жана илимий жана/же илимий-методикалык ишмердүүлүк менен системалуу түрдө алектенген окутуучулар тарабынан жүзөгө ашырылат. Кесиптик циклдеги окутуучулар тиешелүү адистик же окутуу багыты боюнча жогорку кесиптик билимге жана же тиешелүү кесиптик чөйрөдө тажрыйбага ээ.

Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн окутуучуларды тандоо И. Раззаков атындагы БТК КМТУ дагы окутуучулардын кызматтык квалификациялык талаптарына ылайык атаандаштык негизде жүргүзүлөт. И. Раззаков атындагы БТК КМТУ окутуучулары кесиптик деңгээлин үзгүлтүксүз жогорулатып, ар 3 жыл сайын кеминде бир жолу жогорку квалификациялык курстардан өтүшөт, анын ичинде И. Раззаков атындагы БТК КМТУ уюштурган курстардан да. Мугалимдердин кесиптик өнүгүүсүнүн негизги формалары илимий конференцияларга, семинарларга, жыйындарга катышуу, мыйзам долбоорлорун экспертизалоо, диссертациялар, окуу китептер жана окутуу куралдарын иштеп чыгуу, ошондой эле тренингдер, илимий лекциялар, педагогика жана психология, окутуу ыкмалары боюнча семинарлар болуп саналат.

Негизги кесиптик билим берүү программасындагы толук жүктөмдүү мугалимдердин жалпы мугалимдер санына катышы кеминде 80% болушу керек. Тиешелүү уюмдардан 15%га чейин мугалимдер билим берүү процессине тартылышы мүмкүн. Мугалим менен студенттин стандарттык катышы 1:12ден ашпайт.

**22.** Негизги кесиптик билим берүү программасы анын бардык дисциплиналары боюнча окуу-методикалык документтер жана материалдар менен камсыздалат. Ар бир академиялык дисциплинанын мазмуну окуу-методикалык комплекстерде чагылдырылып, И. Раззаков атындагы КСТУнун билим берүү порталында (онлайн [kstu.kg](http://kstu.kg)) жайгаштырылган.

И. Раззаков атындагы БТК КМТУнун иш-окуу программасынын бардык циклдерииндеги дисциплиналар үчүн негизги окуу китептери жана окутуу куралдары, ар бир студент үчүн кеминде 0,5 нуска электрондук адабияттар каралган. Мындан тышкары, колледждин окутуучулары жана студенттери бирдиктүү логин жана сырсөз (MyLoFT платформасы) аркылуу университеттин илимий электрондук ресурстарына кире алышат. Окуу процессинде мыйзамдык актылар, жөнгө салуучу документтер жана кесиптик багыттагы мезгил-мезгили менен чыккан басылмалардын материалдары колдонулат.

Сабак учурундагы иш-чараларды методикалык камсыздоо төмөнкүлөрдү камтыйт: окуу программасы (силлабус),

предмет боюнча тематикалык план, лекциялардын конспекти, практикалык (семинар, лабораториялык) сабактардын планы, студенттердин өз алдынча ишинин пландары, тест тапшырмалары жана экзамен суроолору ж.б.

Студенттердин өз алдынча ишине методикалык колдоо төмөнкүлөрдү камтыйт: дисциплинаны окуунун бүт мөөнөтүнө ылайык түзүлгөн өз алдынча иштин графиктери; сабакка даярдануу жана курс боюнча өз алдынча окуу үчүн билимди өзүн-өзү баалоого суроолор жана тапшырмалар; эссе, отчет жана чыгармачылык иштер үчүн темалар; курстук жумуштар үчүн темалар; негизги жана кошумча адабияттардын тизмеси; Методикалык сунуштарды өз алдынча иштерди аткаруу боюнча; студенттердин билимдерин баалоо критерийлерин, сунушталган жумуш жүгүн жана тапшырмаларды тапшыруунун болжолдуу мөөнөттөрүн.

Билим берүү процессине китепкана жана маалыматтык колдоо И. Раззаков атындагы Кыргызстандын айыл чарба илим-изилдөө университетинин (КМТУ) илимий-техникалык китепканасы (MyLoFT платформасы) жана Интернетке кирүү мүмкүнчүлүгү бар окуу залы аркылуу камсыздалат. Студенттерге жергиликтүү жана чет элдик университеттер жана уюмдар менен маалымат алмашууга, ошондой эле заманбап кесиптик маалымат базаларына, маалыматтык-изилдөө жана издөө системаларына кирүү мүмкүнчүлүгү берилет.

**23.** И. Раззаков атындагы БТК КМТУнун мамлекеттик талаптарды канааттандырууга жана учурдагы санитардык, техникалык жана өрт коопсуздугу эрежелери менен стандарттарга жооп

берүүгө зарыл материалдык-техникалык ресурстарга ээ. Эки сменага эсептегенде, ар бир студент үчүн стандарттык пайдаланууга жарактуу аянт (кв. м) 7 кв. м түзөт.

Окуу бөлмөлөрүнүн, лабораториялардын жана башка жайлардын тизмеси: гуманитардык жана социалдык-экономикалык дисциплиналар; физика; химия; тил лабораториясы; 3 компьютердик класстар; спорт залы; футбол талаасы; китепкана; Интернетке туташкан окуу залы; чогулуш залы.

24. Негизги кесиптик билим берүү программасы студенттердин жумуш ордунда тажрыйба топтоосун карайт. Жумушта тажрыйба топтоо – бул келечектеги кесиптик ишмердүүлүккө тиешелүү айрым жумуштарды аткаруу учурунда практикалык көндүмдөрдү жана компетенцияларды калыптандырууга, бекемдөөгө жана өнүктүрүүгө багытталган билим берүү иш-чарасынын бир түрү. Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасы төмөнкү түрдөгү жумушта тажрыйба топтоону карайт: окуу, өндүрүштүк жана квалификациялык. Жумуш ордундагы окутуу бүтүрүүчүлөрдүн окуу профилине дал келген уюмдарда жүргүзүлөт. Уюмдардагы жумуш ордундагы окутуу келишимдердин негизинде жүргүзүлөт, аларга ылайык уюмдар студенттердин окуу жана өндүрүштүк практикасын өтүүсү үчүн орундарды камсыз кылышат.

Жумуш ордундагы окутуунун максаттары, милдеттери, мазмуну, көлөмү жана өзгөчөлүктөрү практика программалары менен аныкталат. Жумуш ордундагы окутуунун бардык түрлөрү И. Раззаков атындагы БТК КМТУ студенттери үчүн окуу-өнөр жай стажировкалары боюнча жоболордун негизинде уюштурулат.

Жумуш ордундагы окутууну И. Раззаков атындагы БТК КМТУнун педагог окутуучулары көзөмөлдөйт.

## **7-бөлүм.**

**И. Раззаков атындагы Кыргыз мамлекеттик техникалык университетинин Бишкек техникалык колледжинин бүтүрүүчүлөрдүн жалпы маданий жана социалдык-жеке компетенттүүлүктөрүн өнүктүрүүнү камсыз кылган чөйрөнүн өзгөчөлүктөрү**

25. И. Раззаков атындагы БТК КМТУнун бүтүрүүчүлөрдүн жалпы маданий компетенттүүлүгүн калыптандырууга жана жан-жакты жеке өнүгүүсүнө мүмкүнчүлүк түзгөн, ошондой эле 230110 «Компьютердик жабдууларды жана компьютердик тармактарды тейлөө» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүгө түздөн-түз салым кошкон ыңгайлуу социалдык жана маданий чөйрө түзүлгөн. И. Раззаков атындагы БТК КМТУнун бөлүмүндөгү социалдык жана билим берүү иш-чаралары жарандык жана патриоттук, кесиптик жана эмгек, социалдык-экономикалык, социалдык-психологиялык, укуктук, эстетикалык жана физикалык багыттарда жүргүзүлөт. Бул иш-чаралар студенттердин дүйнө таанымын, толеранттуулук аң-сезимин, баалуулук системасын, жеке, чыгармачылык жана кесиптик өнүгүүсүн, жашоонун ар түрдүү чөйрөлөрүндө өзүн-өзү көрсөтүүнү калыптандырууга, социалдык-маданий чөйрөгө ыңгайлашууга, жарандык аң-сезимди жана социалдык жоопкерчиликти жогорулатууга багытталган.

Бүтүрүүчүлөрдүн жалпы маданий жана социалдык-жеке компетенцияларын өнүктүрүү боюнча иш төмөнкү документтерге негизделет:

- Студенттер кеңеши жөнүндө жобо;
- Билим берүү иштеринин планы.

И. Раззаков атындагы БТК КМТУ социалдык өз ара аракеттенүүдө, активдүү жашоо позициясында, жарандык аң-сезимде, өзүн-өзү уюштурууда жана өз алдынча башкарууда, ошондой эле системалуу жана активдүү мүнөздө компетенцияларды калыптандырууга шарт түздү. Мунун негизинде студенттердин өз алдынча башкаруу органы активдүү иш алып барууда. И. Раззаков атындагы БТК КМТУ студенттик кеңешинин мүчөлөрү студенттердин кызыкчылыгына тиешелүү нормативдик актыларды иштеп чыгууга жана өркүндөтүүгө, ошондой эле окуу процессинин сапатын баалоого катышышат. Студенттик кеңештин төрагасы педагогикалык кеңештин мүчөсү болуп саналат. Чыгармачылык жөндөмдөрдү өнүктүрүү

максатында И. Раззаков атындагы БТК КМТУда жыл сайын маданий жана массалык иш-чаралар өткөрүлөт.

Негизги кесиптик билим берүү программасынын иштеп чыгуучулары:

Ельфимова М.И. – ОКО бөлүмүнүн башчысы

Омуралиева З.М. – адистик дисциплиналар боюнча окутуучу